

SISTEMES EDUCATIUS

FRAGMENTATS

Pablo Gentili

coordinador de l'Observatori Llatinoamericà de Polítiques Educacionals (OLPED).

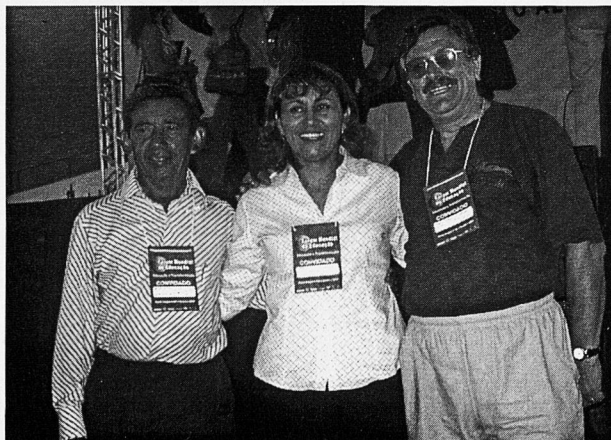
A Amèrica Llatina, els governs i organismes internacionals solen festejar alguna cosa que, en moments d'eufòria discursiva, assenyalen com la revolució democràtica dels anys noranta: el significatiu increment dels índexs d'escolarització de la població entre 7 i 14 anys. D'aquesta manera, quan es comparen les actuals estadístiques d'accés a l'ensenyament fonamental amb els mateixos índexs dels anys 60 i 70, pot reconèixer-se un avanç, en alguns casos extraordinari, en les oportunitats educatives obertes als més pobres. Així, semblaria ser evident que, en els nostres països, la universalització de l'accés a l'escola ha contribuït que els sistemes escolars es tornin més democràtics i igualitaris.

No obstant això, com sempre, la realitat educativa llatinoamericana és més complexa i precisa d'una anàlisi més detallada.

A la dècada dels 90, Amèrica Llatina ha estat l'escenari d'un conjunt de tendències sociològicament perturbadores. Analitzats críticament, aquests processos esfondren gran part de les argumentacions formulades en el passat pel desenvolupament exagerat, així com les sempre ben difoses explicacions tecnocràtiques sobre les causes del nostre endarreriment. Una d'aquestes tendències posa sota sospi-

ta la suposada correlació directa que, en els països en desenvolupament, s'estableix entre l'accés a l'escola, la justícia social i la democràcia.

En efecte, durant els anys 90, al mateix temps que es varen incrementar els índexs d'escolarització dels sectors populars, varen empitjorar, en major proporció, les condicions de vida de gran part de la població. La pobresa i l'exclusió de les grans majories, especialment dels nins i de les nines, es varen tornar més intenses. La vulnerabilitat social es va aprofundir, empobrint encara més els sectors populars i incloent en aquesta categoria contingents cada vegada més amplis d'una classe mitjana en procés d'extinció. Actualment, Amèrica Llatina posseeix més de 220 milions de pobres. D'aquests, l'any 2000, 82 milions tenien menys de 12 anys i 35 milions entre 12 i 20. Val a dir que més de la meitat dels pobres llatinoamericans (117 milions) actualment són nins o adolescents. Pitjor encara: més de la meitat dels nins, nines i adolescents que viuen en la regió, es troben avui per sota de la línia de pobresa. Enterrant per sempre l'enganyosa teoria del capital humà, els llatinoamericans i llatinoamericanes romanen més anys a l'escola, mentre les seves condicions de vida empitjoren, els seus anorèxics ingressos disminueixen i les seves oportunitats

Arnaldo Vaquerano i Marta Alicia, representants sindicals d'ANDES 21 DE JUNIO d'El Salvador, amb Pere Polo a l'FSM

tunitats d'accés al mercat de treball es tornen més remotes.

Resulta aleshores evident que, encara que la "universalització" de l'accés a l'escola ha significat una important conquesta popular, lluny es troba de constituir-se en la revolució democràtica que anuncien els sectors del poder. En tal sentit, durant la dècada dels 90, encara que s'ampliassin els índexs d'escolarització, es varen aprofundir dinàmiques històriques que comprometen la conquesta efectiva del dret a l'educació per part dels sectors més postergats de les societats llatinoamericanes:

Els pobres accedeixen a l'escola, però aviat l'abandonen o romanen diversos anys en les sèries inicials, en un pervers procés de repetició i fracàs.

Els sistemes educatius nacionals varen aprofundir les seves tendències a la diferenciació i a la segmentació; procés que transforma en una quimera la pròpia possibilitat d'existència d'un sistema escolar articulat i unitari. En rigor, amb poquíssimes excepcions, no existeixen avui sistemes nacionals d'educació a Amèrica Llatina, sinó segments, fragments, esquerdes de conglomerats institucionals regides pel principi que històricament va organitzar la distribució del dret a l'educació en els països de la regió: escoles riques per als rics i pobres per als pobres.

D'aquesta manera, allò que es "va democratitzar"

en la dècada dels noranta va ser l'escola dels pobres; però, pagant el cost de tornar-se, per aquest mateix motiu, més pobre, amb pitjors condicions d'infraestructura, amb un major nombre d'alumnes per aula, amb pèssimes condicions per a l'exercici del treball docent, amb una disminució progressiva de les remuneracions dels treballadors i de les treballadores de l'educació i amb una intensificació sistemàtica dels controls burocràtics centralitzats sobre els establiments educatius.

Les reformes neoliberals mostren així la seva cara més perversa. No hi ha "revolució democràtica" possible en el marc de les actuals polítiques d'ajustament. La derrota del projecte neoliberal constitueix un requisit indispensable per a la construcció d'una escola i una societat més justes, menys excloents, una escola i una societat on els drets siguin alguna cosa més que una falsa promesa electoral o una enganyosa dada estadística.

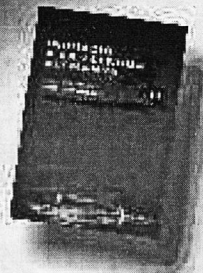
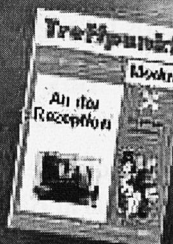
Comencen a bufar, a Amèrica Llatina, vents de renovació política. Brasil i Equador són un exemple emblemàtic dels desafiaments oberts i de la decisió dels pobles de canviar el rumb de la nostra tràgica història. Esperam que aquestes experiències obrin l'oportunitat política efectiva perquè, en els nostres països, el dret a l'escola deixi de ser una insistent farsa.

C o n t a c t e

Telèfon: 971 75 04 86

FAX: 971 90 59 34

www.isi-idiomas.come-mail: isi@jet.esMaterials d'Ensenyanca
Alemany**Treffpunkt kompakt 1+2 (nou en novembre)**

INICIACIÓ A LA LLENGUA ALEMANYA

GRAMÀTICA BÀSICA D'ALEMANY

Treffpunkt ModulConsulta les
nostres pàgines en
isi-idiomas.com